

Uchwała nr 196
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 14 maja 2026 r.
w sprawie zmiany tłumaczenia definicji organizacji pozarządowej w
polskiej wersji językowej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE,
Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych
mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052), Rada Działalności Pożytku Publicznego przyjmuje stanowisko w sprawie zmiany tłumaczenia definicji organizacji pozarządowej w polskiej wersji językowej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

§ 1

W związku z trwającymi pracami nad Wieloletnimi Ramami Finansowymi Unii Europejskiej na lata 2028–2034 oraz wdrażaniem obowiązujących Wieloletnich Ram Finansowych Unii Europejskiej na lata 2021–2027, Rada zwraca uwagę na potrzebę zmiany tłumaczenia polskiej wersji językowej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zwanego dalej Rozporządzeniem Finansowym (UE, Euratom) 2024/2509, w zakresie definicji organizacji pozarządowej, aby definicja ta w pełni oddawała niezależny od władz publicznych charakter organizacji pozarządowych.

W art. 2 pkt 49 Rozporządzenia Finansowego (UE, Euratom) 2024/2509 zawarto definicję „organizacji pozarządowej” w następującym brzmieniu:

PL: (49) „organizacja pozarządowa” oznacza dobrowolną, niezależną od rządu organizację nienastawioną na zysk, która nie jest partią polityczną ani związkiem zawodowym.

Rada postuluje, by przyjęła ona brzmienie:

PL: (49) „organizacja pozarządowa” oznacza dobrowolną, niezależną od rządu władz publicznych organizację nienastawioną na zysk, która nie jest partią polityczną ani związkiem zawodowym.

§ 2

Rozporządzenie Finansowe (UE, Euratom) 2024/2509, jako akt prawa Unii Europejskiej obowiązujący we wszystkich wersjach językowych, powinno być interpretowane w sposób zapewniający jednolitość znaczenia pojęć stosowanych w poszczególnych językach urzędowych Unii Europejskiej. Publikacja aktu obejmuje oficjalne wersje językowe, w tym polską.

W art. 2 pkt 49 polskiej wersji językowej Rozporządzenia Finansowego (UE, Euratom) 2024/2509 pojęcie „organizacji pozarządowej” zostało zdefiniowane jako „dobrowolna, niezależna od rządu organizacja nienastawiona na zysk, która nie jest partią polityczną ani związkiem zawodowym”. Takie brzmienie zawęża zakres przesłanki niezależności, odnosząc ją jedynie do „rządu”, podczas gdy sens pojęcia organizacji pozarządowej w prawie Unii Europejskiej wymaga szerszego rozumienia niezależności - jako niezależności od władz publicznych, a więc nie tylko od administracji rządowej, lecz także od innych organów i struktur władzy publicznej. Na konieczność takiego rozumienia wskazuje dla przykładu francuska wersja językowa rozporządzenia, która posługuje się pojęciem „indépendante des pouvoirs publics”, które oznacza organizację niezależną od władz publicznych, a nie wyłącznie od rządu. W języku francuskim termin „pouvoirs publics” obejmuje szerzej instytucje i organy władzy publicznej, natomiast nie jest odpowiednikiem wąskiego pojęcia „rządu”. Również motyw 8 rozporządzenia wskazuje, że definicja organizacji pozarządowych została wprowadzona w celu ustanowienia kryteriów pozwalających identyfikować odbiorców środków Unii będących organizacjami pozarządowymi, co przemawia za precyzyjnym i jednolitym rozumieniem tej definicji we wszystkich wersjach językowych.

§ 3

Obecne polskie brzmienie definicji organizacji pozarządowej może prowadzić do niepożądanego zawężenia definicji oraz do błędnego wniosku, że organizacją pozarządową może być podmiot zależny od jednostki samorządu terytorialnego, organu administracji publicznej innego niż rząd, publicznej osoby prawnej albo innej struktury kontrolowanej przez władze publiczne, o ile nie jest zależny bezpośrednio od rządu. Taka interpretacja byłaby sprzeczna z istotą organizacji pozarządowej jako podmiotu należącego do społeczeństwa obywatelskiego, działającego dobrowolnie, nienastawionego na zysk i zachowującego realną niezależność instytucjonalną, organizacyjną oraz decyzyjną wobec sektora publicznego.

§ 4

Z perspektywy polskiego porządku prawnego istotne jest, że pojęcie „organizacji pozarządowej” funkcjonuje w systemie prawnym jako kategoria podmiotów odrębnych od sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku. Dlatego tłumaczenie definicji zawartej w Rozporządzeniu Finansowym (UE, Euratom) 2024/2509 powinno być spójne zarówno z celem regulacji unijnej, jak i z podstawową cechą organizacji społeczeństwa obywatelskiego, jaką jest niezależność od władz publicznych.

§ 5

Zmiana brzmienia polskiej wersji językowej definicji „organizacji pozarządowej”, polegająca na zastąpieniu sformułowania „niezależna od rządu” sformułowaniem „niezależna od władz publicznych”, ma charakter doprecyzowujący i porządkujący. Zmiana ta nie prowadzi do modyfikacji treści normatywnej definicji wynikającej z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509, lecz służy zapewnieniu prawidłowego oddania jej zakresu znaczeniowego w polskiej wersji językowej. Przyjęcie proponowanego brzmienia ograniczy ryzyko nieprawidłowego stosowania przepisów dotyczących środków Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie identyfikacji odbiorców środków unijnych będących organizacjami pozarządowymi oraz oceny spełniania przez te podmioty przesłanki niezależności od władz publicznych.

§ 6

Rada, po zapoznaniu się z pismem Departamentu Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Finansów z dnia 22 kwietnia 2026 r., znak: WM3.9055.1.2026, dotyczącym definicji organizacji pozarządowej w polskiej wersji językowej Rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, przyjmuje z zadowoleniem przedstawiony przez Ministerstwo Finansów kierunek stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej popierający zmianę tłumaczenia tej definicji.

§ 7

Rada pozytywnie ocenia propozycję zastąpienia w polskiej wersji językowej art. 2 pkt 49 Rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 określenia „niezależna od rządu” sformułowaniem „niezależna od władz publicznych”.

§ 8

Rada wskazuje, że doprecyzowanie polskiej wersji językowej definicji organizacji pozarządowej ma szczególne znaczenie dla projektowania konkursów, programów i instrumentów finansowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w których prawidłowe rozróżnienie organizacji pozarządowych od podmiotów publicznych lub podmiotów zależnych od władz publicznych warunkuje przejrzystość, równość dostępu oraz ochronę środków przeznaczonych na rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

§ 9

Rada wnosi o przekazanie niniejszej uchwały:

- 1) Przewodniczącemu Komitetu ds. Pożytku Publicznego
- 2) Ministrowi Finansów i Gospodarki
- 3) Ministrowi Funduszy i Polityki Regionalnej
- 4) Komisji Europejskiej
- 5) Stałemu Przedstawicielstwu Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej

- 6) Komitetom monitorującym krajowe i regionalne programy finansowane z Funduszy Europejskich w szczególności organizacjom społeczeństwa obywatelskiego uczestniczącym w pracach Komitetów Monitorujących.

§ 10

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz